

EIROPAS SAVIENĪBAS FINANŠU INTEREŠU AIZSARDZĪBAS KOORDINĀCIJAS
PADOMES SĒDE

PROTOKOLS Nr.19

Rīgā

2019.gada 2.maijā

Sēdi vada:

Finanšu ministrijas valsts sekretāre, AFCOS padomes Baiba Bāne
priekšsēdētāja

Sēdē piedalās:

Padomes locekļi:

1. Zemkopības ministrijas Lauku attīstības atbalsta departamenta Fondu uzraudzības un informācijas koordinācijas nodaļas vadītāja vietniece	Agita Prikule
(Pārslas Rigondas Krieviņas vietā)
2. Valsts kontroles Pārkāpumu izvērtēšanas daļas vadītājs	Aivars Ērglis
3. Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu un muitas policijas pārvaldes Sadarbības daļas vadītājs	Andris Pūga
(Kaspara Podiņa vietā)
4. Ģenerālprokuratūras Darbības analīzes un vadības departamenta Metodikas nodaļas virsprokure	Elita Jurkjāne
5. Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieka Jēkaba Straumes pilnvarotais pārstāvis	Jānis Roze
(Jēkaba Straumes vietā)
6. Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes priekšnieks	Pēteris Bauska
7. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Valsts sekretāra vietnieks attīstības instrumentu jautājumos	Sandis Cakuls
8. Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu kontroles pārvaldes direktore	Sandra Kārklīņa-
Ādmine
9. Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu sistēmas vadības departamenta Eiropas Savienības fondu ieviešanas nodaļas vadītāja – departamenta direktora vietniece	Zane Jansone
(Solveigas Ozolas
vietā)

Uzaicinātie eksperti:

10. Labklājības ministrijas Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām vadošās iestādes vecākā eksperte	Ilze Latviete

11. Centrālā finanšu un līguma aģentūras Juridiskā nodrošinājuma nodaļas vadītāja	Linda Pucēna
12. Lauku atbalsta dienesta Juridiskā departamenta direktore	Inga Tarvāne
13. Iekšlietu ministrijas Finanšu vadības departamenta direktore	Larisa Tumaņana
14. Ekonomikas ministrijas Uzņēmējdarbības konkurētspējas departamenta direktora vietniece Eiropas Savienības fondu jautājumos	Kristīne Kapusta
15. Tieslietu ministrijas Valsts sekretāra vietniece Tiesību politikas jautājumos	Laila Medin
16. Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes 2.nodaļas priekšnieks	Kristaps Kalniņš
17. Konkurences padomes loceklis	Jānis Račko
18. Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Pirmstiesas izmeklēšanas uzraudzības nodaļas Prokurors	Jānis Mināts
19. Valsts ieņēmumu dienests Stratēģiskās vadības lietu un sabiedrisko attiecību pārvaldes Starptautisko attiecību daļas galvenā speciāliste	Nadežda Smirnova
20. Tieslietu ministrijas Krimināltiesiskā departamenta juriste	Zane Ozola
21. Iepirkumu uzraudzības biroja Kontroles departamenta direktore	Agnese Caune

AFCOS sekretariāts

22. Finanšu ministrijas ES fondu revīzijas departamenta direktore, AFCOS vadītāja	Nata Lasmane
23. Finanšu ministrijas ES fondu revīzijas departamenta vecākā eksperte izmeklēšanā	Inese Dolgais
24. Finanšu ministrijas ES fondu revīzijas departamenta vecākā eksperte	Ilona Skorobogatova
25. Finanšu ministrijas ES fondu revīzijas departamenta vecākā auditore	Arta Graudiņa

Saskaņā ar Ministru Kabineta 16.12.2014. noteikumu Nr.769 “*Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzības koordinācijas padomes nolikums*” 12. punktu **Padome ir lemttiesīga.**

Sēdes atklāšana un darba kārtības apstiprināšana

Sēde sākas plkst. 15:00

Iebildumu par darba kārtību nav, darba kārtība tiek apstiprināta.

Sēdes dalībnieki tiek informēti par sēdes audioierakstu, kā arī fotoattēlu uzņemšanu sēdes laikā. Sēdes audioieraksts tiks izmantots protokola sastādīšanas gaitā un pēc protokola apstiprināšanas tiks dzēsts.

A.1. AFCOS Stratēģijas¹ izpilde

Informācija par Stratēģijas izpildes progresu izsūtīta pirms sanāksmes, iebildumi nav saņemti.

Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

B.1. OLAF regulas² aktualitātes

AFCOS pārstāve Inese Dolgais informē par aktualitātēm Krāpniecības apkarošanas darba grupā (GAF) sanāksmēs, kur diskutablākie jautājumi ir (1) PVN krāpšanu izmeklēšanas regulējums; (2) OLAF piekļuve bankas kontu informācijai; (3) OLAF galaziņojumu saņēmēju loks.

Papildus tiek sniegta informācija par nacionālo pozīciju, kas ir sagatavota par svarīgākajiem jautājumiem – OLAF tiesībām izmeklēt PVN krāpšanas, kā arī tiesībām piekļūt bankas kontu informācijai.

Informē, ka Eiropas Komisija (COM) turpina diskusiju ar AFCOS, mēģinot pārliecināt par pozīcijas maiņu PVN jautājumā. Līdz ar to sanāksmes laikā jāpieņem lēmums par to vai apstiprinātā pozīcija būtu atstājama spēkā esošajā redakcijā vai grozāma.

Papildus informē par OLAF regulas atbalsta likuma izstrādi. Šis uzdevums ir apstiprināts Ministru Kabinētā (MK) un tā izpildes termiņš ir – 30.09.2019. Skaidro, ka šobrīd izveidota darba grupa, kuru vadīs FM un lielākais atbalsts sagaidāms no TM, papildus darba grupā aicinātas visas vadošās iestādes un eksperti no CFLA, LAD, VID, VP. Informē, ka pēc nepieciešamības un darba grupā izskatāmā jautājuma, var tikt pieaicināti arī eksperti no citām iestādēm.

AFCOS vadītāja Nata Lasmane patiecas TM par sniegto atbalstu. Pēc TM iniciatīvas jaunais likums tiks izstrādāts kā administratīvais process, to nodalot no kriminālprocesa.

Tieslietu ministrijas pārstāve Laila Medin apstiprina TM iesaisti un skaidro, ka detalizēti jautājumi tiks risināti darba gaitā.

AFCOS pārstāve Inese Dolgais skaidro PVN diskusijas rašanos OLAF regulas grozījumu izstrādes gaitā. Informē, ka COM jau šobrīd uzskata, ka PVN krāpšanu izmeklēšana ir OLAF mandātā. Sākotnējā grozījumu piedāvājumā, COM izmantojot regulas vispārējās normas, vēlējās

¹ MK 16.01.2017. rīkojums Nr. 26 “ Par Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzības koordinācijas dienesta (AFCOS) darbības stratēģiju un pasākumu plānu 2017.-2019. gadam”

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 (2013. gada 11. septembris) par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF) , un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999

uzsvērt OLAF mandātu izmeklēšanās, kas saistītas ar ieņēmumu sadaļu. Daudzas dalībvalstis tam iebilda, rezultātā tika piedāvāti divi kompromisa risinājumi – IT un DE.

IT piedāvājums. Pozitīvais aspekts - netiek ierobežots OLAF mandāts un nosaka OLAF tiesības veikt izmeklēšanu PVN krāpšanu jomā ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm. IT piedāvājumu atbalsta OLAF. Nacionālā līmenī – VID.

DE piedāvājums. Paredz, ka OLAF var veikt PVN krāpšanu izmeklēšanu nozīmīgās lietā, t.i., vismaz 10 milj. kaitējuma apmērs un iesaistītas vismaz divas dalībvalstis, kā arī gadījumos, kad dalībvalsts to lūdz vai tam piekrīt. DE piedāvājumu atbalsta lielākā daļa dalībvalstu. Nacionālā līmenī – TM, LM.

AFCOS pārstāve Inese Dolgais informē, ka nacionālajā pozīcijā tika nostiprināts atbalsts DE piedāvājumam, līdz ar to ir jālemj, vai izvērtējot papildus saņemto informāciju esošā nacionālā pozīcija būtu atstājama spēkā, vai arī tā būtu jāgroza.

AFCOS padomes priekšsēdētāja Baiba Bāne vērš uzmanību uz jau apstiprināto nacionālo pozīciju un aicina to atbalstīt. Uzskata, ka LV ir visi instrumenti, lai veiktu PVN krāpšanu izmeklēšanas.

Valsts ieņēmumu dienesta pārstāve Sandra Kārklīņa – Ādmine uzsver, ka 10 milj. EUR zaudējumu apmērs priekš LV ir ļoti liela summa un šādu gadījumu nav daudz. Norāda, ka PVN krāpšanu jomā shēmas kļūst arvien starptautiskākas, tādēļ VID ir jāierosina starptautiskās administratīvās pārbaudes, kas ir sarežģīts un birokrātisks process – ir bijuši gadījumi, kad iesaista EUROPOL, OLAF. VID piekrīt, ka IT pozīcija nekonkrēta, taču atbalstāma, jo LV lielākoties PVN krāpšanu summas nepārsniedz 10 milj. EUR.

AFCOS padomes priekšsēdētāja Baiba Bāne piekrīt, ka krāpšana ir jāapkaro, cik vien tas ir iespējams, bet jautā vai nepieciešams piesaistīt OLAF katrā šādā gadījumā. IT piedāvājums ir ļoti atvērtēts un nenoteikts, kas varētu būt risks nākotnei. Bažas raisa tas, ka nav konkrētu noteikumu sadarbībai.

Tieslietu ministrijas pārstāve Laila Medīn ierosina atbalstīt DE piedāvājumu, vienlaikus aicinot samazināt sliekšni, no kura OLAF varētu uzsākt izmeklēšanu. Tāpat aicina izvērtēt savstarpējās sadarbības uzlabošanu starp dalībvalstīm, lai tā būtu efektīva arī gadījumos, kad netiek iesaistītas starptautiskās organizācijas. Jāņem vērā, ka OLAF visdrīzāk nebūs interese par maza apmēra krāpšanu izmeklēšanu.

Ģenerālprokuratūras pārstāve Elita Jurkjāne skaidro, ka arī gadījumā, ja OLAF nesniegs atbalstu ir iespējams izmantot citus līdzekļus, piemēram, tiesiskās palīdzības lūgumus.

Valsts ieņēmumu dienesta pārstāve Sandra Kārklīņa – Ādmine skaidro, ka šā brīža prakse rāda, ka OLAF izmeklē arī salīdzinoši maza apmēra krāpšanas lietas.

AFCOS pārstāve Inese Dolgais vērš uzmanību, ka OLAF būs tiesības izmeklēt lietas virs 10 milj. EUR, bet ne pienākums. Savukārt, zem 10 milj. sliekšņa izmeklēšanas lietu varēs uzsākt tikai tad, ja iesaistītās dalībvalstis pašas to lūgs, vai tam piekritīs.

AFCOS padomes priekšsēdētāja Baiba Bāne piekrīt, ka šī būtu laba kompromisa pozīcija, atbalstīt DE piedāvājumu, vienlaikus aicinot izvērtēt sliekšni, no kura varētu tikt uzsāktas izmeklēšanas.

Tieslietu ministrijas pārstāve Laila Medīn ierosina izvērtēt iespējas uzlabot šā brīža esošo sadarbības ietvaru starp dalībvalstīm, padarot to ātrāku, efektīvāku un vienkāršāku.

AFCOS vadītāja Nata Lasmane rezumē, ka nacionālo pozīciju var papildināt, norādot, ka LV atbalsta DE piedāvājumu un ierosina diskutēt par noteiktā sliekšņa apmēru.

Nolēma:

Papildināt apstiprināto nacionālo pozīciju par OLAF regulas grozījumu projektu, norādot, ka LV turpina atbalstīt DE piedāvājumu, vienlaikus aicinot diskutēt par finansiālo sliekšni, no kura var tikt uzsāktas izmeklēšanas PVN krāpšanu jomā.

C.1. #Atkrāpies! 2019

AFCOS pārstāve Ilona Skorobogatova informē par #Atkrāpies! pasākumiem 2019. gadā. 24.04.2019. norisinājās preses konference, ar kuru tika uzsākts kampaņas trešais vilnis ar tēmu "Sajūti atšķirību!". Šogad tiek skaidrota atšķirība starp ziņošanu un pieņemumiem, kas vēsturiski iesakņojušies cilvēku apziņās, izmantojot saukļus: "Tiesību aizstāvēšana nav nodevība"; "Cīņa ar krāpšanu nav stučīšana"; "Izskaut patvaļu nenožīmē nosūdzēt". Šā gada vēstneši ir nacionālie simboli - Lāčplēsis, tautu meita, Tālavas taurētājs.

Šogad tika izstrādāti plakāti, kuri tiks izvietoti pasažieru vilcienos, *Baddog* kartiņās, kuras iespējams "atdzīvināt" izmantojot *Overly* aplikāciju. Šī gada lielākais uzsvars uz diskusijām, mēģinās sadarboties ar pašvaldībām, piedalīsies sarunu festivālā LAMPA. Aicina iestādes atbalstīt un iesaistīties šī gada aktivitātēs.

Tēma tika izvēlēta apzināti, izvērtējot pētījumu rezultātus saistībā ar negodprātības līmeni valstī. Sabiedrība uzskata, ka valsts pārvaldē negodprātības līmenis ir augstāks nekā privātajā biznesā, salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem rādītāji ir pieauguši. Skatot sabiedrības attieksmi pret ziņošanu secināms, ka aptuveni puse sabiedrības ir gatava ziņot, līdz ar to kampaņas uzdevums ir strādāt ar šiem cilvēkiem un viņus izglītēt. Savukārt, pētot cilvēku argumentus, kāpēc viņi neziņo, secināts, ka liela daļa sabiedrības (42%) uzskata, ka nav jāziņo, jo par to būtu jā rūpējas tiesībsargājošām iestādēm, nevis pašiem cilvēkiem vai otra populārākā atbilde (37 %) - tāpat neviens netiks sodīts.

Papildus tika pētīts, kā cilvēki asociē tos, kas ziņo un 51% respondentu asociē ziņotājus ar pozitīviem vārdiem, kas ir labs rezultāts.

C.1.1. Ziņošanas rīks - #Atkrāpies! pieredze

AFCOS pārstāve Arta Graudiņa informē par ziņošanas rīku, kas tiks izvietots www.atkrapijes.lv mājaslapā. Rīkā apkopota informācija par iestādēm, kurām var ziņot. Izvēloties konkrēto iestādi rīks automātiski pārsūtīs ievietoto ziņojumu izvēlētajai iestādei. Būs arī iespēja izvēlēties opciju – "nezinu, kam ziņot", šie ziņojumi tiks novirzīti uz e-pasta adresi atkrapijes@fm.gov.lv, kur tie savukārt tiks izskatīti un pārsūtīti pēc piekritības. Papildus personām būs iespēja izvēlēties ziņot anonīmi vai atklāti. Valsts policijai ziņot anonīmi nebūs iespējams.

Ziņošanas forma tika veidota pēc iespējas vienkāršāka un sabiedrībai saprotamāka. Šobrīd notiek rīka testēšana.

AFCOS vadītāja Nata Lasmane vērš uzmanību uz Trauksmes celšanas likumu un trauksmes cēlēju aizsardzību un to ziņošanas mehānismu. Skaidro, ka trauksmes celšanas jēdziens ir šaurāks par ziņošanu kopumā, līdz ar to arī Atkrāpies! mājaslapā esošajā rīkā tiks iekļauta iespēja ziņot Valsts Kancelejai.

AFCOS pārstāve Ilona Skorobogatova vērš uzmanību, ka FM AFCOS pilotprojekta veidā apstrādās tos ziņojumus, kam nebūs norādīti konkrēti adresāti. Pēc pusgada šis jautājums vēlreiz būs jāpārrunā, gadījumā, ja ziņojumu skaits būs apjomīgs būs jādomā par alternatīviem risinājumiem.

Tieslietu ministrijas pārstāve Laila Medin vaicā par sadarbību ar Valsts kanceleju.

AFCOS vadītāja Nata Lasmane skaidro, ka sadarbība ar Valsts kanceleju ir nepārtraukta un izstrādājot ziņošanas rīku, tika ņemts vērā arī jaunais trauksmes celšanas aizsardzības mehānisms.

Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

C.2. EPPO Latvijā

Ģenerālprokuratūras pārstāvis Jānis Mināts informē, ka ar EPPO regulas³ spēkā stāšanos tika izveidota Eiropas prokuratūra (EPPO), tās darbības pamats atrodams Līgumā par ES darbību 86.pantā. EPPO darbības nodrošināšanai tiks izstrādāts EPPO reglaments (tiks izstrādāts pēc Eiropas galvenā prokurora iecelšanas). Lai nodrošinātu EPPO darbību tiks grozīti arī nacionālie normatīvie akti. EPPO pamata darbības noteiktas EPPO regulā, savukārt, tas, kas nav iekļauts regulā tiks noregulēts Kriminālprocesa likumā.

EPPO kompetence ir noteikta PIF direktīvā⁴ – tie ir ES finanšu interešu pārkāpumi. Sliednis izmeklēšanas uzsākšanai – 10 tūkst. EUR, bet ir arī izņēmumi, kuros gadījumos var uzsākt izmeklēšanas lietu par summām, kas ir zem noteiktā sliekšņa. Kompetence jāskatās stingri saskaņā ar EPPO regulu un PIF direktīvu.

EPPO būs atbildīga par izmeklēšanu, kriminālvajāšanu un apsūdzības uzturēšanu tiesā.

EPPO pievienojušās 22 dalībvalstis, plāno pievienoties arī SE. 5 valstis nav gatavas piedalīties - IE, DK, UK, HU un PL. Attiecībā uz tām dalībvalstīm, kas nepiedalās EPPO sadarbībai tiks piemērota jau ierastā kārtība - EUROJUST, EUROPOL, OLAF.

EPPO vienota iestāde divos līmeņos – centralizētajā (Luksemburgā, kur atradīsies galvenais prokurors un Eiropas prokurori (22 prokurori, pa vienam no katras dalībvalsts)), decentralizētajā (dalībvalstīs, kur atradīsies Eiropas deleģētie prokurori (vismaz divi katrā dalībvalstī, kuri papildus varēs veikt kriminālvajāšanu uz uzraudzību nacionālajās lietās).

Tiks izveidotas kolēģijas, kas veiks vispārējo uzraudzību un realizēs stratēģiju.

Tiks izveidotas arī Pastāvīgās palātas – galvenās funkcijas lemt par lietas nodošanu tiesai, izbeigšanu u.tml.

Kārtība atšķirsies no esošās – šobrīd prokurori pieņem vienpersonisku lēmumus, EPPO gadījumā lēmumus pieņems Pastāvīgās palātas.

Galvenais prokurors vēl nav iecelts. LV ir deleģējusi 3 kandidātus Eiropas prokurora amatam.

EPPO uzsāks darbu ne ātrāk kā 2020. gada 20. novembrī.

Iespējamie labumi no EPPO - (1) Vairāk resursu izmeklēšanai un kriminālvajāšanai; (2) Neatkarīgāka izmeklēšana; (3) Pieredzes apmaiņa starp dalībvalstu profesionāļiem; (4) Stiprāka savstarpēja uzticēšanās; (5) Sabiedrības uzticēšanās pieaugums; (6) Veiksmīgāki krimināllietu rezultāti; (7) Līdz 2022.gadam atgūs par 495 miljoniem eiro vairāk?; (8) vienveidīgāka prakse krimināllietās.

Tieslietu ministrijas pārstāve Zane Ozola – koordinators attiecībā uz EPPO jautājumiem LV. Skaidro, ka EPPO ir pirmā ES iestāde, kas būs pilnvarota veikt kriminālprocesu, savukārt OLAF veic administratīvās izmeklēšanas, līdz ar to kompetences nepārklāsies.

Nacionālā līmenī tiks piemērots Kriminālprocess, netiks piemērotas citu valstu sistēmas.

Gan EPPO regulā, gan OLAF regulas grozījumos tiks noregulētas šo institūciju savstarpējās attiecības. Starp OLAF un EPPO tiks noslēgts savstarpējās sadarbības līgums. EPPO būs iespējas izmantot OLAF kompetences (pieredzi, analītisko kapacitāti, tehnisko atbalstu), lai veiksmīgi veiktu izmeklēšanas. Galvenais nosacījums – OLAF un EPPO izmeklēšanas nepārklājas.

EPPO regulas 24. pants nosaka dalībvalstu pienākumu ziņot EPPO par lietām, kas varētu būt EPPO kompetencē.

AFCOS pārstāve Inese Dolgais skaidro, ka OLAF tiek ziņots statistiskos nolūkos, savukārt ziņojums EPPO būs kā iesniegums policijai. Pēc EPPO darbības uzsākšanas iestādes sūtīs iesniegumu nevis policijai, bet gan Eiropas deleģētajam prokuroram. Vaicā vai gadījumos, kad OLAF sniegs atbalstu EPPO AFCOS varētu tikt iesaistīts kā koordinējošais punkts.

³ Padomes Regula (ES) 2017/1939 (2017. gada 12. oktobris), ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (EPPO) izveidei

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības

Tieslietu ministrijas pārstāve Zane Ozola skaidro, ka šādā gadījumā AFCOS netiks iesaistīts, jo tas būs EPPO lietas ietvaros un koordināciju veiks Eiropas deleģētais prokurors.

AFCOS vadītāja Nata Lasmane precizē, ka gadījumos, ja krāpšanas shēmā tiks iesaistīta dalībvalsts, kas nav pievienojusies EPPO, tiks piemērota ierastā kārtība, neizmantojot EPPO.

Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

C.3. Valsts kontroles pieredze sadarbībā ar tiesībsargājošām iestādēm

Valsts kontroles pārstāvis Aivars Ērglis skaidro, ka Valsts kontrolei ir ar likumu uzlikts pienākums ziņot par konstatētajiem iespējamajiem pārkāpumiem.

Periodā no 2006. - 2013. gadam tiesībsargājošām iestādēm tika iesniegti aptuveni 150 ziņojumi, rezultātā 4 personas tika sauktas pie kriminālatbildības un 30 personas pie administratīvās atbildības. Rezultāti nebija apmierinoši un Valsts kontrole sāka strādāt pie sadarbības uzlabošanas, tika organizētas tikšanās gan ar prokuratūras vadību, gan policijas vadību. Tika nolemts, ka jāsāk ar izglītošanas pasākumiem par Valsts kontroles darbu un tās sagatavotajiem ziņojumiem, rezultātā tika secināts, ka šāda sistēma nedarbojas. Tika meklēts cits risinājums.

Sākotnēji Valsts kontrole visus ziņojumus sūtīja prokuratūrai, jo normatīvajos aktos nav noteikts, kurai iestādei Valsts kontrolei būtu jāziņo. Tika secināts, ka visefektīvāk būs, ja Valsts kontrole pati izvērtēs kādai iestādei, kādos gadījumos būtu jāziņo. Tika panākta vienošanās ar policiju, ka tā aicinās Valsts kontroles pārstāvjus sniegt paskaidrojumus par ziņojumos secināto, kā arī vienošanās, ka Valsts kontrolei ir tiesības pārsūdzēt iestāžu pieņemtos procesuālos lēmumus.

Ar prokuratūru tika panākta vienošanās, ka Valsts kontroles noziņotās lietas tiks pastiprināti kontrolētas, lai nevilcinātos izmeklēšana, kā arī prokuratūra izmantos tiesības, lai piedzītu nodarītos zaudējumus no pārkāpumu izdarījušajām personām.

Lielākais progress šobrīd lietās par administratīvajiem pārkāpumiem – tiek saņemti argumentēti lēmumi par pieņemtajiem lēmumiem, gadījumos, ja neviens netiek saukts pie atbildības, tiek sniegts argumentēts pamatojums.

Piemērs: 2015. gadā Valsts kontrole VID nosūtīja 4 vēstules par 21 pārkāpumu, VID organizēja nodokļu auditus un rezultātā papildus 228 tūkst. EUR tika iekasēti valsts budžetā.

Progress krimināllietās kopš 2013.gada ir ievērojams, šobrīd jau 11 personām piemēroti kriminālsodi.

Pēc Valsts kontroles ziņojumiem, prokuratūra jau ir atguvusi 19 tūkst. EUR, savukārt iesniegti prasījumi vēl par aptuveni 100 tūkst. EUR atgūšanu.

Saistībā ar izmeklēšanas termiņiem nav panākts progress.

Izmeklēšanas kvalitāte – Valsts kontrole 2016. gadā iesniegusi 25 sūdzības par izmeklēšanas iestāžu pieņemtajiem lēmumiem, 2017.gadā – 22 sūdzības, 2018. gadā - 21 sūdzību. Sūdzības tiek iesniegtas, jo no saņemtajiem lēmumiem nav objektīvi saprotami iemesli, kāpēc personas netiek sauktas pie kriminālatbildības. Vērš uzmanību, ka daudzos gadījumos izmeklētāji pieņem vainīgās personas argumentus par patiesiem bez papildus pārbaudes; ka izmeklētāji nespēj noteikt zaudējumu apmērus; ka pretrunu gadījumā netiek noskaidrots, kāpēc šīs pretrunas rodas (starp VK un izmeklētājiem). Papildus norāda, ka lielākās problēmas konstatējamas reģionos.

Valsts policijas pārstāvis Pēteris Bauska – aicina jautājumus risināt centralizēti un noteikti atbalsta apmācību organizēšanu.

AFCOS vadītāja Nata Lasmane skaidro, ka Valsts kontrole tika uzaicināta prezentēt savu sadarbību ar tiesībsargājošām iestādēm, lai visas tīklā iesaistītās iestādes varētu mācīties un pilnveidot savu sadarbību ziņojot par pārkāpumiem.

Tieslietu ministrijas pārstāve Laila Medin aicina savā starpā sadarboties un pārrunāt esošās problēmas, lai institūcijas izprastu viena otras darba specifiku un spētu efektīvi sadarboties.

AFCOS padomes priekšsēdētāja Baiba Bāne rezumē, ka gan sadarbība, gan apmācības ir atbalstāma iniciatīva, kas varētu interesēt daudzas AFCOS tīklā iesaistītās iestādes.

Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

C.4. AFCOS dalībnieku diskusija par Stratēģijas izstrādi

AFCOS vadītāja Nata Lasmane lūdz visas iestādes izteikties par nākamajā Pret-krāpšanas stratēģijā iekļaujamām jomām un iespējamiem konkrētiem pasākumiem.

Konkurences padomes pārstāvis Jānis Račko norāda uz jomām, ar kurām būtu jāizvērtē iespēja strādāt: (1) **piekļuve datu bāzēm**, saskārās ar problēmām piekļūstot datubāzēm, nācās grozīt normatīvos aktus; (2) **zaudējumu piedziņa** aizliegtu vienošanos gadījumos. Šobrīd netiek aktīvi izmantota šī iespēja, kaut gan normatīvajos aktos šādas tiesības publisko iepirkumu organizētajiem ir noteiktas un Konkurences likumā iekļauta prezumpcija par zaudējumu apmēru, ja pretējā puse nepierāda pretējo; (3) **ziņošana** vispārīgi, kā arī ziņojumu kvalitāte.

Valsts ieņēmumu dienesta pārstāve Sandra Kārcliņa – Ādmine norāda uz kontrabandas jautājuma nozīmīgumu finanšu interešu aizsardzības jomā. Svarīgs uzdevums ir atjaunot un uzlabot **TLKAIS⁵ sistēmu**. Plāno iesniegt šo iniciatīvu caur HERCULE projektu. Norāda, ka **PVN krāpšanu** nevar skatīties atrauti no ES ieņēmumu daļas samazināšanu, šis jautājums ir aktuāls un būtu vērtīgi to iekļaut arī Stratēģijā.

Ģenerālprokuratūras pārstāvis Jānis Mināts uzver jau ieplānotā **OLAF regulas atbalsta likuma izstrādi**, kā arī **EPPO izveidi**, kā arī sadarbību ar OLAF un AFCOS. Priecājas par **#Atkrāpies! kustību** un ierosina to turpināt.

Valsts policijas pārstāvis Pēteris Bauska norāda uz nepieciešamību saprast skaidru stratēģiju saistībā ar EPPO izveidi, kā arī sadarbību ar OLAF. Šobrīd praksē daudz laika tiek tērēts administratīvām lietām, piemēram, saņemto materiālu no OLAF tulkošanai. Būtu vērtīgi apsvērt iespēju par **tehnisko tulkošanu**.

Centrālās finanšu un līgumu aģentūras pārstāve Linda Pucēna pievienojas jau izteiktajiem priekšlikumiem, norāda uz nepieciešamību sadarboties un tikt ar iestādēm par piemēriem, ar kuriem saskārušies praksē, lai izdarītu secinājumus, un sagatavotie iesniegumi būtu jēgpilni. Būtu nepieciešams turpināt **apmācību organizēšanu**, lai izglītotu krāpšanas apkarošanā iesaistītās institūcijas.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārstāvis Sandis Cakuls pievienojas un atbalsta apmācību organizēšanu, **pieredzes apmaiņa**, OLAF regulas atbalsta likuma izstrādi, kā arī Konkurences padomes ierosināto jautājumu par zaudējumu piedziņu konkurences pārkāpumu gadījumos.

Finanšu ministrijas pārstāve Zane Jansone pievienojas iepriekš ierosinātajiem pasākumiem, kā arī norāda uz nepieciešamību skaidrai un saprotamai kārtībai kā notiek sadarbības ar OLAF.

Tieslietu ministrijas pārstāve Laila Medin norāda uz OLAF regulas atbalsta likuma izstrādes nozīmīgumu, kā arī likuma “iedzīvināšanu” praksē, kas būs svarīgi, lai izprastu attiecības ar OLAF un EPPO. Papildus, vērš uzmanību uz to, cik nozīmīga ir **sabiedrības izglītošana** par pārkāpumiem un ziņošanu un arī kampaņu **#Atkrāpies!** Ierosina **apsvērt iespēju aprēķināt, kāds ieguvums būs no Stratēģijas izstrādes un tajā iekļauto pasākumu realizēšanas.**

⁵ TLKAIS - Transporta līdzekļu un konteineru automātiskās identificēšanas sistēma

Zemkopības ministrijas pārstāve Agita Prikule pievienojas kopējam viedoklim - OLAF regulas atbalsta likuma izstrāde, sadarbība ar EPPO, komunikācija, sadarbība un pieredzes apmaiņas veicināšana.

Lauku atbalsta dienesta pārstāve Inga Tarvāne uzsver pieredzes apmaiņas svarīgumu, savstarpējo komunikāciju un apmācības, kā arī OLAF regulas atbalsta likuma izstrādi un nepieciešamību izprast, ko nozīmēs EPPO darbības uzsākšana administratīvā līmenī.

Valsts Kontroles pārstāvis Aivars Ērglis atbalsta visas iniciatīvas, kas ir vērstas uz jautājumu sakārtošanu.

Iepirkumu uzraudzības biroja pārstāve Agnese Caune atbalsta iepriekš izteiktās idejas, kā svarīgākās izceļ zaudējumu atlīdzināšanas jautājumu sakārtošanu, OLAF regulas atbalsta likuma izstrādi, kā arī Atkrāpies! iniciatīvu.

Iekšlietu ministrijas pārstāve Larisa Tumaņana pievienojas iepriekš izskanējušiem ierosinājumiem, vērš uzmanību uz informācijas apmaiņas un sadarbības veicināšanas nozīmīgumu.

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja pārstāvis Jānis Roze norāda, ka OLAF regulas atbalsta likuma izstrāde ir svarīga, bet jāņem vērā, ka **sadarbībai ar OLAF ir jābūt abpusējai**, līdz ar to būtu jāparedz kārtība, kā mēs vēršamies pēc atbalsta pie OLAF. Tāpat nozīmīgs jautājums būs EPPO darba uzsākšanu un arī zaudējumu segšana.

AFCOS vadītāja Nata Lasmane rezumējot iepriekš diskutēto piedāvā trīs AFCOS attīstības virzienus un aicina tās apdomāt: (1) Miermīlīgā evolūcija – visi tīkla dalībnieki sevi identificē ar AFCOS, turpina darbu; (2) Fundamentālā reorganizācija – papildus pilnvaras un štata vietas; (3) Radikālā efektīvizācija – nodrošinām minimālās prasības attiecībā pret OLAF regulu.

Valsts sekretāre sēdi slēdz plkst. 17:00.

2019. gada 2. maijā

Valsts sekretāre,
AFCOS padomes priekšsēdētāja

B. Bāne

Sagatavoja:
ES fondu revīzijas departamenta vecākā eksperte

I. Dolgais